

JOHDATUS STEAMIIN 5 op, syksy 2022		18.10.2022
Kurssitehtävän suunnittelupaperi		
Taideteoksia liikkeeksi tutkien		
Suunnittelijat	Venla Palokangas, Eveliina Hyytinen, Sara Ylipää	
Vuosiluokka	3. luokka	
Kokonaisuuden kesto	5 x 45 min	
Tavoitteet	Oppilas tutustuu (kotikaupunkinsa) kulttuurielämyksiin. Oppilas tutustuu liikkeeseen taiteen ja ilmaisun keinoin. Oppilas tutustuu väreihin, värioppiin ja värien liukenemiseen tutkivan oppimisen keinoin.	
Mitkä oppiaineet ja oppiainesisällöt?	Kuvataide (värioppi / värien sekoittaminen/ abstrakti taide/ vesiväritekniikat) Liikunta (tanssillinen- kehollinen liikeilmaisu, musiikkiliikunta) Ympäristöoppi (tutkimisen taidot ja siihen liittyvä käsitteistö)	
Mitkä STEAM-osa-alueet? Miten?	SCIENCE: Tutkivan oppimisen työskentelytapa TECHNOLOGY: Tehtyjen taideteosten dokumentointi teknologiavälinein, luokan yhteisen diaesityksen tekeminen (PowerPoint) ART: Työskentely värien parissa, abstraktin taideteoksen maalaaminen sekä liikkeen ilmaiseminen tanssillisesti MATHS: Värisävyjen selvittäminen tutkimalla kehittää ja vaatii ongelmanratkaisu- ja päättelytaitoja	
Miten kytkeytyy OPS:iin?	-Kuvataide T1, T2, T3: Oppilas oppii havainnoimaan taidemaailman ilmiöitä, keskustelemaan havainnoista ja ajatuksista sekä tekemään ne näkyviksi. -Liikunta T8: Oppilas harjaantuu työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan toiset huomioon ottaen. -Ympäristöoppi: tutkimisen ja toimimisen taidot T5: Oppilas toteuttaa pieniä tutkimuksia ja tekee havaintoja eri tutkimusvälineitä käyttäen T6: Oppilas harjaantuu tunnistamaan syy-seuraussuhteita ja tekemään johtopäätöksiä L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen -Värien sekoittaminen tutkivalla ja toiminnallisella työtavalla herättää luontaista uteliaisuutta ja vaatii ongelmanratkaisu- ja päättelytaitoja	

	<p>-Oppimista tapahtuu projektin aikana vuorovaikutuksessa vertaisiin (pari- ja ryhmätyöskentely, vertaispalautteet)</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu -Projektissa on mahdollista kokeilla erilaisia ilmaisutapoja ja nauttia tekemisestä ja itseilmaisusta taiteen keinoin</p> <p>L4 Monilukutaito -Kuvien havainnointi, tulkitseminen, tuottaminen ja niiden arviointi -Teosten kuvaaminen ja mediaesityksen luominen sekä esittäminen</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen -Dokumentointitaidot teknologialaitteita hyödyntäen</p> <p>L6 Työelämä ja yrittäjäyys -Taidemuseovierailu vahvistaa työelämä- ja vuorovaikutustaitoja</p>	
<p>Mitä arvioidaan? Miten?</p>	<p>-Työskentelytaidot: taideteosten parissa taidemuseolla, kuvataiteellinen työskentely, tutkijan taitojen kehittyminen</p> <p>-Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot -Itseilmaisu/liikeilmaisu -Oppilaan arviointitaitojen kehittyminen</p> <p>-Opettaja havainnoi työskentelyä ja sen etenemistä: taideteoksen dokumentointi – (kuva/kysymyspaperi), tutkijataitoja (tutkijapaperi - värien tutkiminen) ja abstraktin taideteoksen tuottamista (värioppi) sekä kehollista itseilmaisua.</p>	
<p>Oppituntien kulku</p>		
<p>1. oppitunti</p>	<p>Materiaalit, huomiot</p>	<p>-Tehtävä/kysymyspaperi taideteoksien tarkasteluun -Dokumentointiväline (puhelin, iPad) Huom. Ympäristönä taidemuseo (vaihtoehtoisesti oman taidenäyttelyn rakentaminen koululle)</p>
<p>Vierailu Oulun taidemuseolla</p>	<p>Oppituntin kulku</p>	<p>Tutustumista liikkeeseen ilmiönä: Oulun taidemuseon näyttely "Tanssi! Liikettä kuvataiteessa 1880–2022"</p> <p>Tehtävä taidemuseolla, havainnointia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toimitaan pareittain, kirjataan ylös/ dokumentoidaan teoksista - Perustiedot sekä kuva tai sanallista kuvailua teoksesta, joka on jäänyt vahvimmin mieleen

		<ul style="list-style-type: none"> - Yhteistä keskustelua taiteesta ja teoksista heränneistä ajatuksista - Taidemuseolla aikaa myös vapaaseen kiertelyyn <p>Ohjeistus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Etsikää teos, joka <ul style="list-style-type: none"> -kiinnittää huomion -viehättää -herättää mielenkiintoa -herättää tunteita <p>MIKSI?</p> • Kerätkää seuraavat tiedot <ul style="list-style-type: none"> -teoksen nimi -tekijä -vuosi -menetelmä • Ottakaa teoksesta kuva tai QR-koodi ja lähetäkää se opettajan s-postiin osoitteeseen evelinahyytinen@gmail.com <p>Tuodaan suunnitelma kouluun</p> <ul style="list-style-type: none"> - Taidenäyttelystä kerättyä lähdetään työstämään koulussa
	Materiaalit, huomiot	<p>-Tutkimusvälineet: sekoitusastiat (mahdolliset koeputket/lasipurkit /kirkkaat muoviastiat), pipetit, työtakit</p> <p>-Värien tutkimista ja työskentelyä ohjaava paperi</p> <p>-Vesivärit ja siveltimet, juomapillit, isot A5 maalauslusetat</p> <p>Huom. Tavoitteena luoda laboratorio-olosuhteet oppilaille</p>
2.-3. oppitunti	Värien tutkimista ja abstraktia taidetta	Oppitunnin kulku
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Palataan hetkeksi taidemuseovierailuun keskustelun kautta. Käydään läpi oppilaiden valitsemat taideteokset lyhyesti museolla esitettyjen kysymysten kautta. Oppilaat nimeävät teoksesta näkemiään värejä. 2. Opettaja demonstroi työskentelyvaiheet sekä esittelee tutkimusvälineet ja materiaalit sekä niiden käytön. 3. Pari valitsee valitsemansa taideteoksen pohjalta värejä, joita haluaa tutkia. 4. Sekoitetaan värejä ja värisävyjä (opettaja haastaa kokeilemaan, aikaraja esim. 30 min) ja tutkitaan, miten saadaan eri värejä ja sävyjä aikaan. Tutustutaan käsitteeseen liukeneminen. Pohditaan, mitä värejä sekoittamalla saadaan jotain tiettyä väriä (välivärit/päävärit). Tehdään värikokeiluja kokeilupaperille.

Tutkitaan, miten väri liikenee:

-veteen

-pyörivässä liikkeessä olevaan veteen (esim. siveltimellä tehty vesipyörremyrsky, jonne väriä tiputetaan)

-sokeripalaan

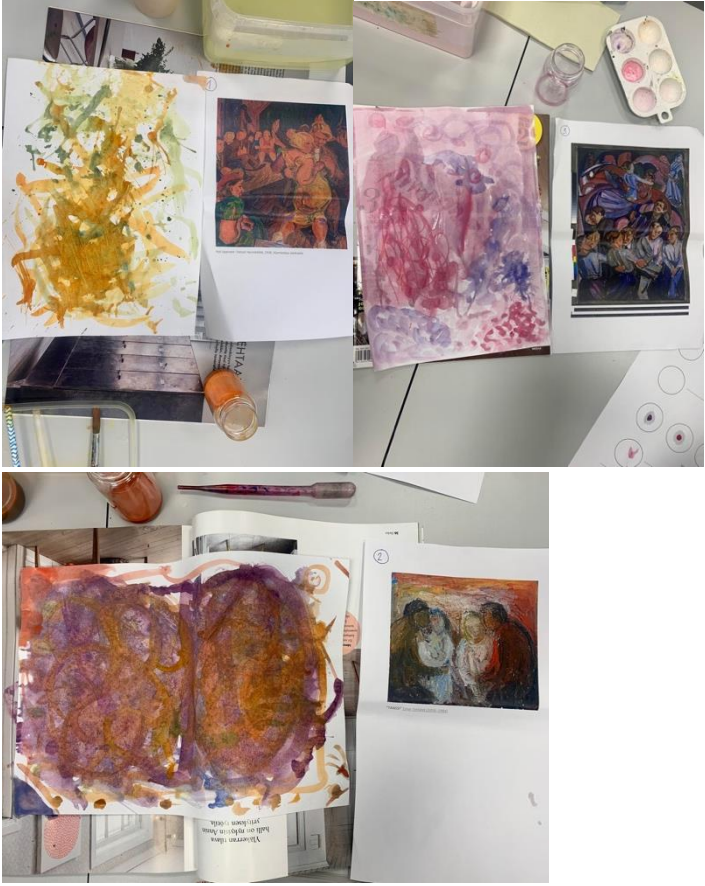
-talvella lumeen (oppilaat voivat hakea ulkoa lumipallon astiaan)

Värien liukenemistapahtumat voidaan videokuvata.

5. Tehdään pareittain maalauslustalle (A5) abstrakti taideteos kokeesta saaduista väreistä, jonka tavoitteena on kuvantaa liikettä. (Ohjeet liikkeen ilmaisuun sekä eri maalaustekniikoiden kokeilemiseen nähtävillä, esimerkki PowerPoint löytyy Teamsista)

		<p>Oppitunnin lopuksi oppilaat kuvaavat valmiit taideteokset ja lisäävät kuvat alkuperäisestä taidemuseosta valitusta teoksesta sekä omasta teoksestaan luokan yhteiseen diaesitykseen. Tutkimusvaiheessa kuvatut videot värien liukenemisesta lisätään myös osaksi diaesitystä.</p>
<p>4.-5. oppitunti</p> <p>Taideteoksen ilmaisu kehollisesti</p>	<p>Materiaalit, huomiot</p> <p>Oppitunnin kulku</p>	<p>-Alkuperäiset ja oppilaiden tekemät taideteokset vierekkäin kuvina (diaesitys)</p> <p>-Musiikki</p> <p>-Tulostetut kuvat jokaisesta valitusta taideteoksesta vertaispalautetta varten</p> <p>-Huom. Paikkana iso tila esim. liikuntasali, johon abstraktien taideteoksien tanssimaton saa kiinnittää esim. teipillä lattiaan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opettajan ohjeistus oppitunnin kulusta sekä yhteisen tanssialustan kokoamisesta. 2. Kootaan yhteinen iso tanssialusta oppilaiden töistä. <p>Yhteinen projektin purku:</p>

		<p>3. Valitut taideteokset ilmaistaan liikkeen kautta kehollisesti tehdyllä alustalla. “Esityksen” harjoitteluun aikaa 5–10 min. Oppilaat esiintyvät pareittain, muut seuraavat alustan ympärillä. Esityksen ei tarvitse olla pitkä ja se voi olla täysin vapaamuotoista liikettä. Taustalla opettajan valitsema klassinen musiikki.</p> <p>4. Itsearviointi sekä vertaispalaute jokaisen esityksen jälkeen (jokainen pari antaa yhdelle parille palautetta). Arviointia helpottamassa näkyvillä alkuperäinen taideteos sekä oppilasparin versio siitä.</p> <p>5. Yhteinen tanssillinen musiikkiliikuntahetki luokan kesken.</p> <p>Suullisen itsearvioinnin kysymykset: Miksi valitsitte kyseisen teoksen? Miten onnistuitte värien sekoittamisessa ja abstraktin taiteen tekemisessä? Miltä tuntui ilmaista taideteosta liikkuen?</p> <p>Vahvistava vertaispalaute: Anna toiselle oppilasparille myönteistä palautetta: mitä hyvää näit, missä pari onnistui yms.</p>
--	--	---

Hyviä kysymyksiä pohdittavaksi taideteoksiin tutustumisen yhteydessä

Ahlfors, J. & Honkasalo, M. (2019). *Muumimuseokirja: Opas taiteen ja museoiden maailmaan.* (s. 79).

VAHTAA VÄRIÄ

Valitse jokin sinua kiinnostava teos ja katso sen värejä.

Mikä on mielestäsi teoksen kaunein väri?

Onko teos kylmän vai lämpimän sävyinen?

Onko taiteilija hyödyntänyt vastaväripareja?

Onko taiteilija käyttänyt pää- vai väli-värejä?

Jos teos on mustavalkoinen ja sen muuttaisi värilliseksi, mitkä olisivat parhaat värit siihen?

Jos teos on värillinen ja sen muuttaisi mustavalkoiseksi, olisiko teos kiinnostavampi vai tylsempi?

Jos tekisit samanlaisen teoksen, mitä värejä tarvitsisit?

Onko tutkimasi teos värikäs?

Näkymättömät värit

Jokainen meistä näkee värit hieman eri tavalla. Siksi joskus voikin tulla väittelyä siitä, mikä väri milloinkin on kyseessä. Jotkut ihmiset ovat värisokeita, eli he eivät näe värejä ollenkaan tai eivät erota tiettyjä sävyjä toisistaan. Puna-vihersokeus eli se, ettei erota punaista ja vihreää toisistaan, ei ole hirvittävän harvinaista. Älä siis ihmettele, jos joku kaverisi ei hoksaa eroa näiden kahden välillä! Kuvataiteilijoista esimerkiksi tunnetun ranskalaisen taidemaalarin Claude Monet'n kyky erottaa värejä heikkeni vanhemmiten.